

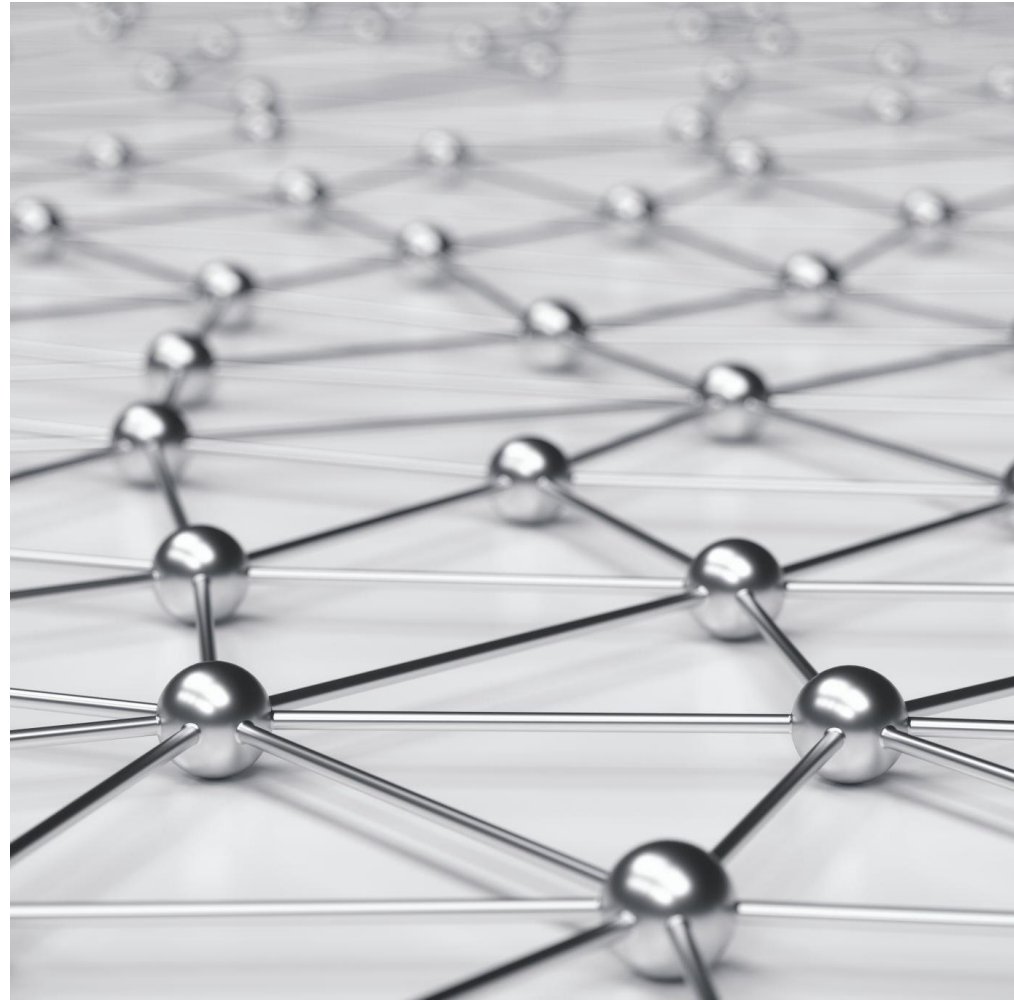
Duurzame (collectieve) impact in de aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen

Gwendy.Moentjens@ap.be

AP Hogeschool Antwerpen- Onderzoeksgroep Mens en Maatschappij

Inhoud workshop vandaag

- Afgelegde parcours A Way Home in Vlaanderen
- Collective Impact: the basics
- Bevindingen Samen Sterk onderzoek (Els De Ceuster, Gwendy Moentjens, Elias Storms)
- Wat kan dit betekenen voor jullie?

Het AWH-parcours

A WAY HOME CANADA

A Way Home is a national coalition **reimagining solutions to youth homelessness** through transformations in policy, planning and practice.

A Way Home is also an international movement for change that began with *A Way Home Canada*.

[ABOUT US](#)

[WHAT WE DO](#)

Het AWH-parcours

2018-2020: A Way Home Europe

- Inspiratie en ondersteuning vanuit A Way Home Canada
- Pilotproject AWH-coalitie in Antwerpen/Villach
- Samenwerking tussen Opgroeien, AP en partners uit Carinthië en Italië

2020-2022: A Way Home: uitbouw coalities

Uitbouw en ondersteuning AWH-coalities in Vlaanderen:

- 12 coalities
- Samenwerking:

Opgroeien

Het AWH-parcours

2022-2023: Samen sterk

- Eenjarig voortraject voor nieuw PWO onderzoek
- Samenwerking met agentschap Opgroeien
- Begeleiding van 4 coalities in het CIM
- Doel: zicht krijgen op werkzame factoren CIM, valkuilen

HOE WILLEN WE HET AANPAKKEN?

5 pijlers

Lokale coalitie

Wij gaan een coalitie aan op lokaal niveau. Het is een samenwerking tussen mensen en organisaties. Het is klein, dus sneller actie en verandering.

Collectieve agenda en impact

Om effectieve organisatie of sector kan dat een thuiszorgteam samen aanpakken. Alle partners van Mind the Gap werken aan een gemeenschappelijke agenda en ontwikkelen acties die elkaar versterken. Zo kan Mind the Gap een collectieve en structurele impact genereren.

Versterken van bestaande krachten

Mind the Gap Leuven wil vooral geen nieuw overlegorgaan zijn. Er bestaat al meer waardvolle samenwerkingsverbanden en acties rond jongeren in Leuven. We willen deze graag bundelen, stylen en bij aan of versterken ze.

Concrete acties en meetbare resultaten

We definiëren op voorhand welk resultaat onze acties moeten hebben tegen wanneer. Wanneer is een actie voltooid? Wanneer hebben we ons doel bereikt?

Preventief

Jongeren belanden met alle in de dak- en thuisloosheid omwille van een gebrek aan huisvesting. We zoeken alle domeinen aan die dak- en thuisloosheid bij jongeren in de hand werken, zoals opleiding en tewerkstelling, betere begeleiding naar volwassen hulpverlening, uitrusting, vermijden informatie op maat van de jongere...

Huidig traject

2023-2026: Collectief impactgedreven handelen

Samenwerking tussen onderzoeksgroepen M&M en Stadskracht AP:

- uitbouw **kennis** rond impactgedreven handelen bij complexe sociale problemen.
- **praktijkgericht vormingsaanbod rond impactgedreven handelen** bij complexe sociale problemen op maat van coalities van sociale dienstverleners (dienstverlening, procesbegeleiding en vorming).
- een **onderbouwd kader voor impactgedreven handelen** voor coalities, met als doel het ontwikkelen van effectieve sociale interventies.

A Way Home: kort & krachtig

- Why?

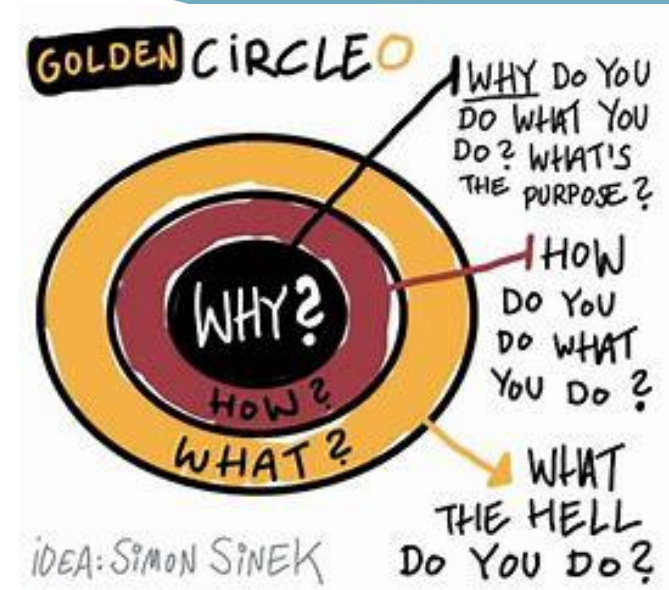
Preventie & aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen

- How?

via principes Collective Impact – agile projectmanagement – lerende netwerken

- What?

Inhoudelijke methodieken: Housing first for Youth, Up-stream, lokaal, op elkaar afgestemde acties, innovatieve praktijken, ...

Collective Impact: the basics

“Wat ons allen verbindt en waar iedereen zich achter schaart, is de idee dat het niet oké is dat er jongeren zijn die geen thuis hebben, dit kan niet, hier kunnen we en mogen we niet mee akkoord gaan!”

(Menno Fransen, MTG Antwerpen)

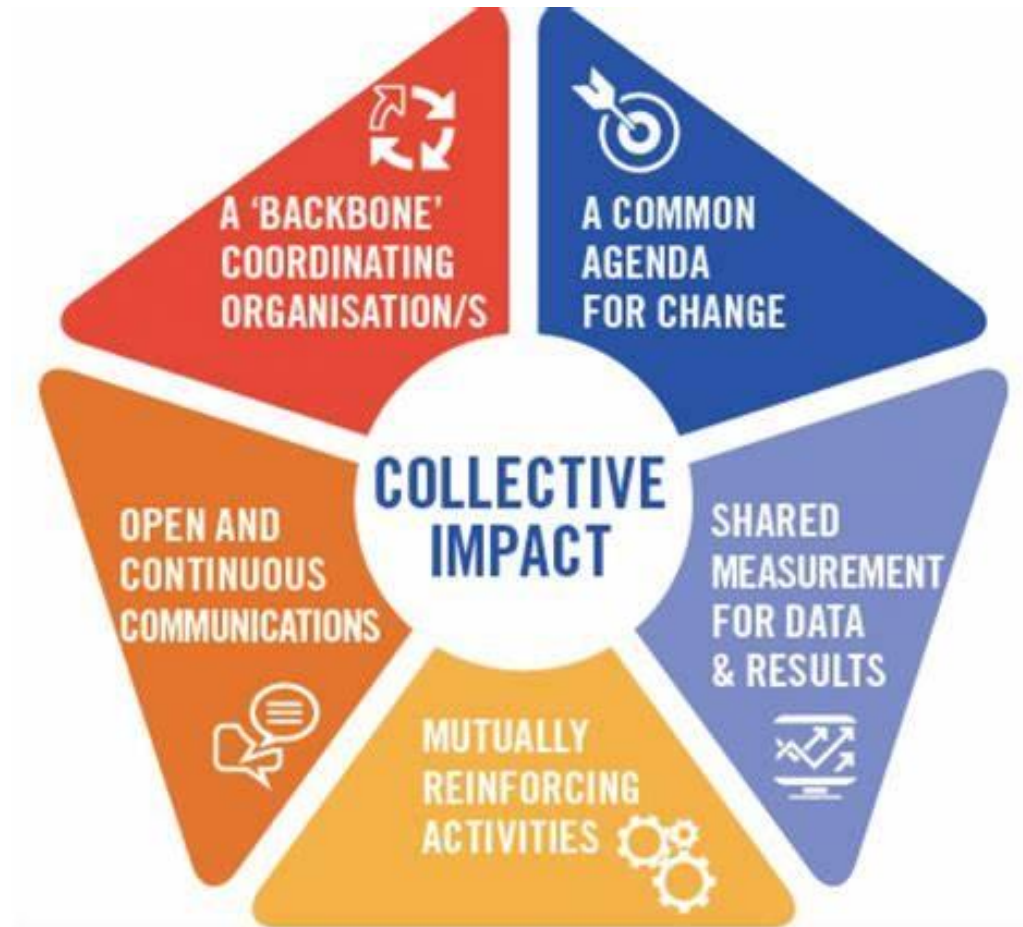
Collectieve Impact: the basics

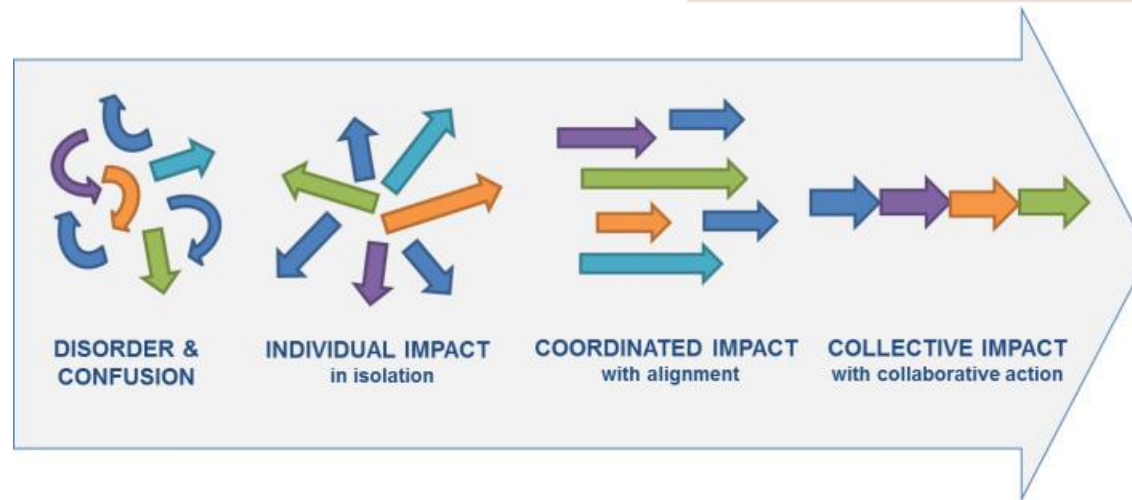
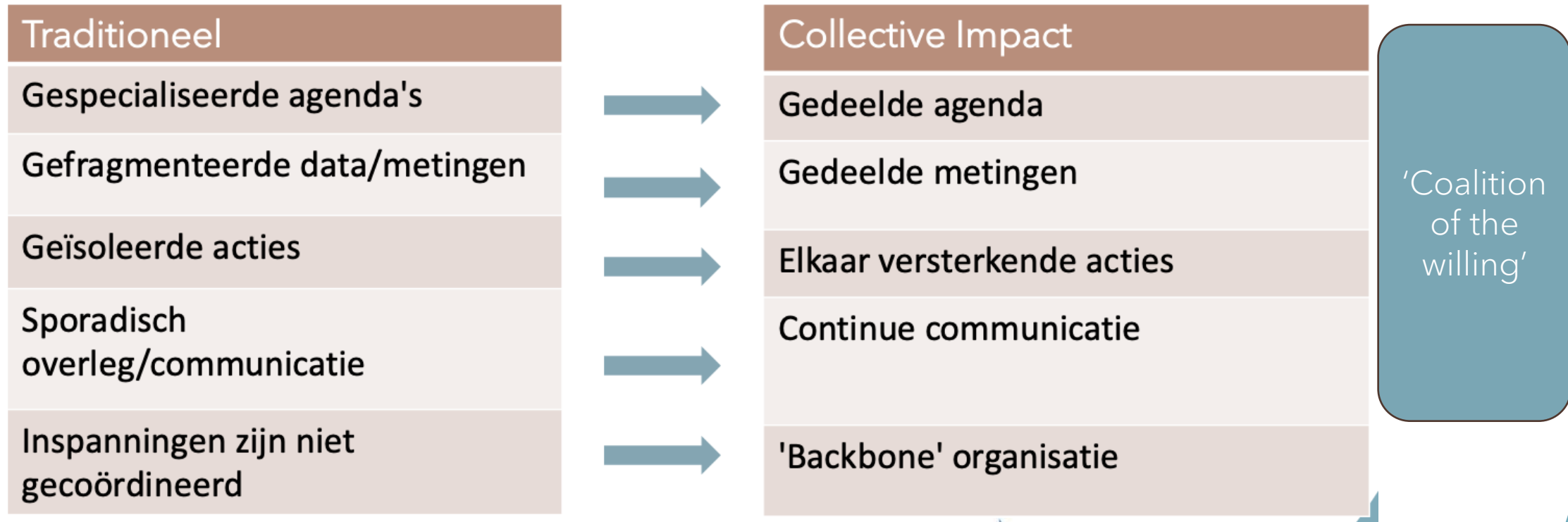
- Start = **complex** en specifiek maatschappelijk probleem
- Vereist **vak- en sectoroverschrijdende** oplossing
- Sense of **urgency**
- Impact door samenwerking met '**coalition of the willing**'
- Usual & **unusal** suspects
- CIM = **middel** om impact te genereren, **geen doel op zich**

Vijf principes CIM

- Sterke 'backbone support'
- Gedeelde agenda voor verandering
- Open & continue communicatie
- Gedeelde meting
- Elkaar versterkende acties

Anders samenwerken?

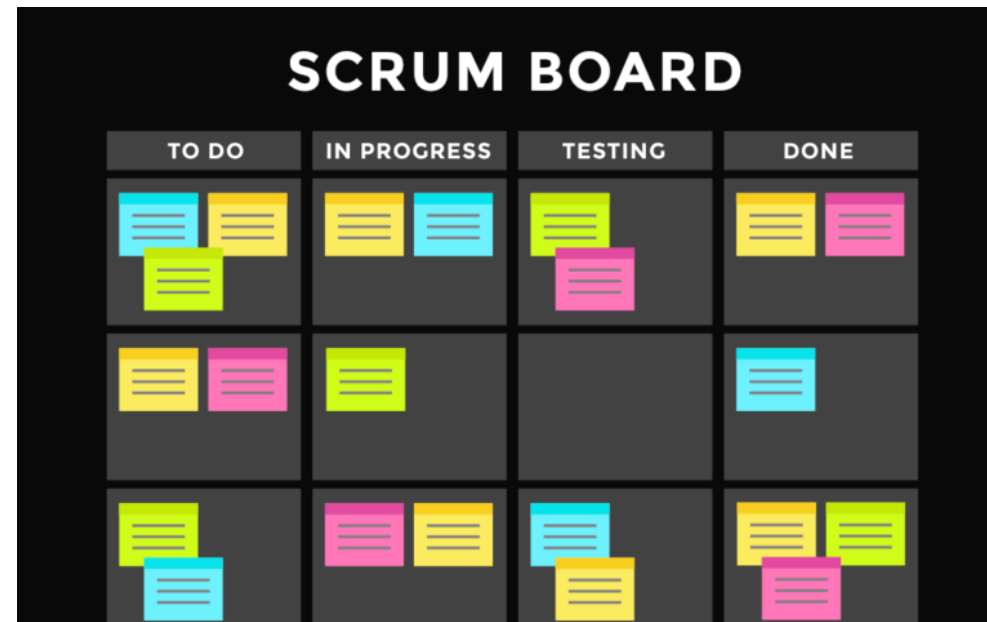
Wendbaar samenwerken?

Agile project management

Non-lineair, dynamisch, quick-wins, flexibel, democratisch

Voorbeelden:

- Agile/Scrum
- Sociocracy
- Holacracy

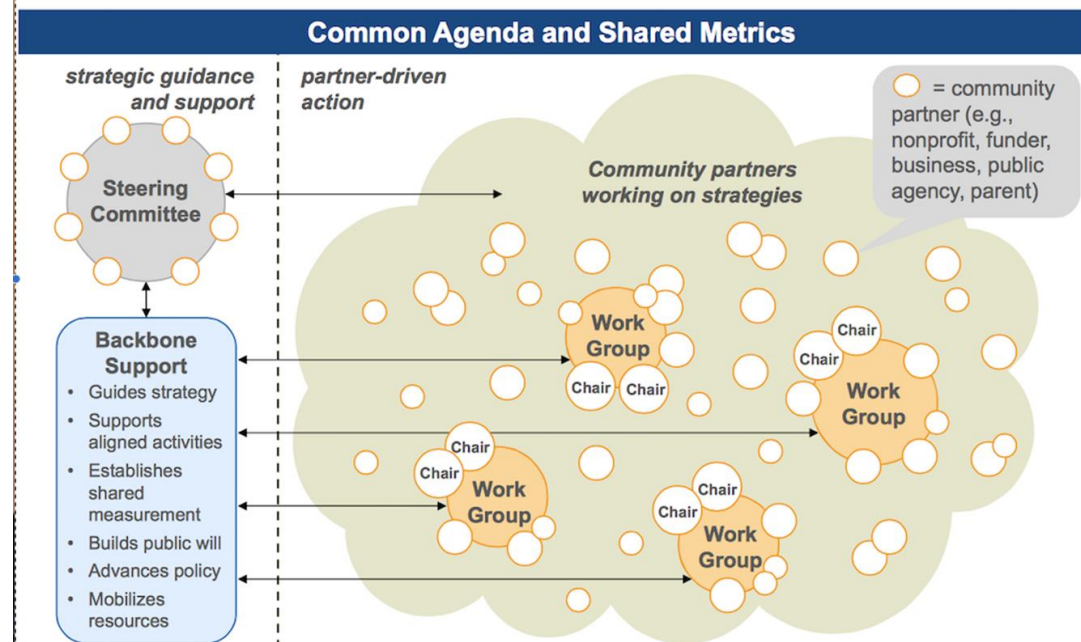

Organisatie van een coalitie volgens het CIM

Rollen & sferen van invloed

- Backbone support
- Actiegroepen
- Coalitiepartners

The steering committee, working groups & backbone functions all play pivotal roles in Collective Impact

* Adapted from *Listening to the Stars: The Constellation Model of Collaborative Social Change*, by Tonya Surman and Mark Surman, 2008.

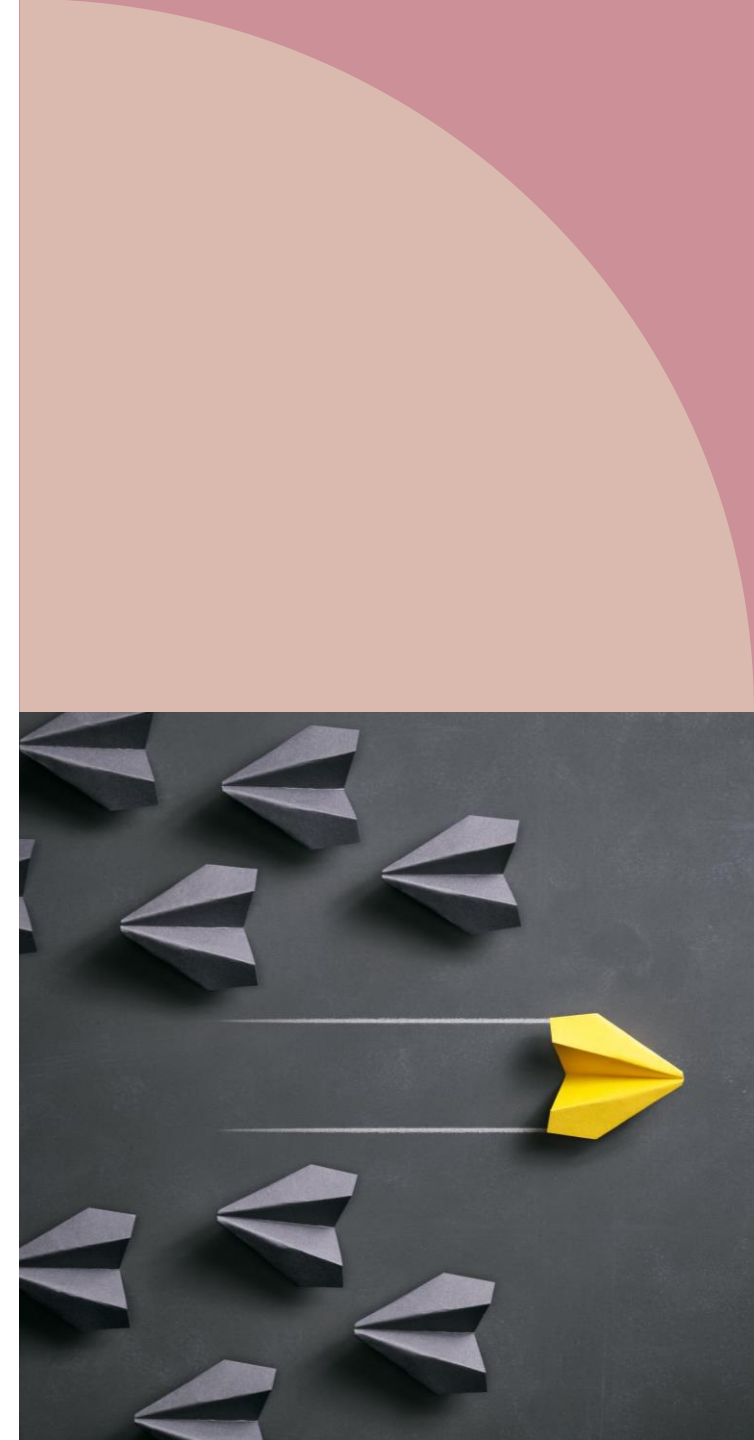
22

Fases van Collectieve Impact (naar Kania & Kramer, 2012)

Succesfactoren	Fase 1: Opstart	Fase 2: Impact organiseren	Fase 3: Acties & impact verankeren
Verschillende actoren samenbrengen	Identificeren van 'champions'-relevante actoren samenbrengen	Publieke wil opbouwen - engageren van een gemeenschap	Engagement verderzetten & advocacy
Governance en infrastructuur	Vormen van cross-sectorale groep	Creëren van infrastructuur (backbone organisaties)	Faciliteren en verfijnen
Strategische planning	Ontwikkelen van gedeeld doel	Ontwikkelen van een gedeelde agenda	Ondersteunen van implementatie en afstemming van acties ifv gedeelde agenda
Impact analyse	Analyse belangrijkste problemen	Ontwikkelen van gedeelde indicatoren voor succes & meetsysteem voor impact	Data verzamelen en analyseren
Product/Deliverable	Samenwerkings-overeenkomst	Actieplan	Rapportage/opvolging van activiteiten en impact

Kritische bedenkingen bij CIM

- CIM is ontstaan in specifieke politieke & beleidscontext → *vertaalslag is nodig*
- Structurele maatschappelijke veranderingen vergen veranderingen in beleid → *politiserende reflex is nodig*
- Theoretisch model → *impact bewezen?*
- Te afhankelijk van relaties tussen individuen en organisaties → *wettelijk kader rond duty to assist is nodig*

Toegepast bij de aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen

"Geen enkele jongvolwassene is thuisloos of loopt het risico thuisloos te worden"

Mind the Gap Antwerpen aan het woord
Menno Fransen en Wim De Puysseleyn

Bevindingen Samen Sterk onderzoek

- Verkennend één-jarig onderzoek bij 4 coalities:
  - A Way Home Gent
  - Mind the Gap Leuven
  - Collectief Kempen
  - Noord Limburg
- Focus van Collectief handelen:
  - (Samen)werking en rollen binnen back-offices & coalities
  - Strategisch leren

1. Samenwerking in coalities

Reflecties uit het proces:

Veel vragen over rol van de BO en de rollen IN de BO

Moeilijk om engagement en verantwoordelijkheid van het Collectief te krijgen

Veel wisselende engagementen (BO, actiegroepen)

Moeilijk om trekkers te vinden

Flitsende start, moeilijk om actiegerichtheid hoog te houden

Legitimiteit, mandaat van AWH-coalitie in de regio?

Doelstellingen breed geformuleerd, indicatoren voor succes ontbreken soms

Bekende wegen, structuren onder nieuwe vlag?

Focus op thematisch werken

Ons voorstel vanuit de bevindingen

Coalitie is ...

- zo groot mogelijk om gedragenheid te hebben
- vraagt **engagement** van de deelnemers (netwerk inzetten en vanuit de organisatie kunnen spreken)
- komt af en toe **fysiek samen** (in wisselende samenstellingen) met als doel de gedeelde agenda te bekijken, acties mee te bedenken, prioriteiten leggen...
- op **verschillende manieren aanspreekbaar**

Ons voorstel vanuit de bevindingen

Actiegroepen...

- Organiseren zich maar rond één actie
- Zijn tijdelijk én
- strategisch samengesteld
- Werken zelfsturend vanuit duidelijk proces

Dan kan...

- overleg kort en praktisch zijn
- er een bredere betrokkenheid zijn
- er concreter gewerkt worden

Ons voorstel vanuit de bevindingen

Een BO-overleg focust op:

- Organisatie van het Collectief
- Overzicht houden over stakeholders
- Kennisdeling
- Stem van jongeren horen/zoeken
- Overzicht houden op acties ifv gedeelde agenda
- Gedeelde agenda zichtbaar maken (interne en extern) en koppelen aan concrete acties

En niet op:

- Concrete acties uitvoeren ifv gedeelde agenda
- Rondje stand van zaken actiegroepen

Dan ...

- Treedt een coalitie vanuit 1 stem/naam op in het belang van de jongere én
- kan men niet meer om de beweging heen
  - Bijv. Als AWH-coalitie in toewijzingsraad zetelen
  - Bijv. bepleiten dat jongeren als uitzonderingsmaatregel bij OCMW kunnen samenwonen en leefloon behouden

Dan...

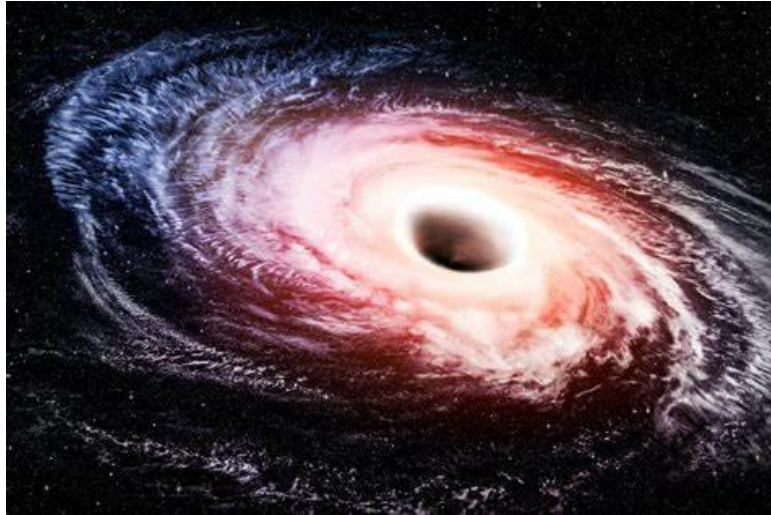
- Worden **un-usual suspects** plots **logische partners**
  - bijv. kerkfabriek, RVT's, scholen, PAAZ-afdelingen als partners
- Zijn stakeholders de richtinggevers en wordt de gedeelde agenda het kompas;
  - Bijv. jongeren zitten mee aan tafel met de burgemeester, of in back-office om mee beleid te maken
  - Bijv. gedeelde agenda als visuele cue op verslag

2. Strategisch leren

Reflecties uit het proces

Voor velen zwart gat... Nog niet zo **bewust (of strategisch)** mee bezig...

Maar toch ook eerste stappen?

- Jongeren laten bevragen door jongeren over wat ze nodig hebben en dit meenemen in actiegroepen om concrete acties te ondernemen
- Inzetten van dak- en thuisloosheidtellingen bij gesprekken met de stad ...
- Evaluatie van wie aanwezig bij de coalitie en wie je wou bereiken...

Strategisch leren

- Waarom van belang?
  - Weten welk verschil je maakt en te kunnen bijsturen waar nodig
  - Monitoren van vooruitgang & impact
  - Kunnen inzetten voor politisering, communicatie, creëren van 'willingsness' en sence of urgency om jongeren en thuisloosheid op de agenda te zetten
  - Werking verbeteren ...

Strategisch leren

- Wat wil je leren
- Hoe ga je leren opzetten in de coalitie
- Hoe bouwen we aan een cultuur van leren?
- Tips en instrumenten die helpen bij installeren van strategisch leren
  - [Strategisch leren: How to Integrate Continuous Learning into Collective Impact - CollectiveImpact Forum](#)
  - The good indicators guide [Coalities Jongvolwassenen - The Good Indicators Guide.pdf](#)

Te overwegen

- Is Collective Impact een match voor ons?
- Investeer tijd en ruimte in proces coalitievorming
- Engageer lokale besturen
- Sterke externe communicatiestrategie
- Investeer in ondersteuning & uitwisseling
- Gezamenlijke oefening

Even uitzchecken...

